

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник І С. Гончаренко. К. : Либідь, 1997. 376 с.
2. Поліщук В. А. (2019). Формування професійно-педагогічної культури майбутніх фахівців із соціальної роботи. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»*. Випуск 2 (10), частина 2. Мукачево: МДУ. С. 37
3. Петришин Л. Й. Особливості соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання / Л. Й. Петришин // *Розвиток професійної майстерності педагога. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (Тернопіль, 11-12 квітня, 2019 р.)*. Тернопіль, Вектор. 2019. С.64-66.
4. Сарапулова Є. Г. Професійна підготовка гувернерів: ретроспективний огляд-сучасність-перспективи, *Педагогіка і психологія*. 2000. №4. С. 139.
5. Специфіка роботи соціального гувернера з сім'ями, що мають дітей з особливими потребами: Метод. рекомендації / Чернівецький національний ун-т ім. Ю.Федьковича / Лілія Іванівна Кобилянська (уклад.). Чернівці : ЧНУ, 2001. 38 с.
6. Столярик О. (2020). Оцінка якості життя сімей, що виховують дітей з аутизмом, як інструмент соціальної роботи. *Trajectoriâ Nauki= Path of Science*, 6(2). P. 5001-5007. <http://dx.doi.org/10.22178/pos.55-5>

Феленюк А.І.
магістрантка групи мСАГ-21
факультету педагогіки і психології
ТНПУ імені В. Гнатюка

Главацька О. Л., к. п. н., доцент кафедри
спеціальної та інклюзивної освіти ТНПУ

ОСОБЛИВОСТІ САМОВИРАЖЕННЯ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ФАНДРАЙЗИНГУ

Актуальність теми дослідження. В умовах децентралізації органам місцевого самоврядування необхідно активно проводити роботу з пошуку різноманітних шляхів залучення позабюджетних

(альтернативних) коштів для вирішення різного роду наявних актуальних питань [2, с. 131], у цьому аспекті активним методом, що локалізує сучасні соціальні квестії виступає фандрайзинг. Фандрайзинг – це актуалізація проблем соціуму, а також його стимулювання до дій. Проектна діяльність засобами фандрайзингу передбачає вирішення низки проблем та має за мету дати практичний досвід учасникам такої ініціативи. Через проектну діяльність молода людина вчиться самодисципліни, самовдосконалюється, адже метод проектів виступає активною технологією навчання та різного роду інтеграцією. З огляду на це, залучення молоді до проектів методом фандрайзингу є актуальним рішенням сьогодення.

На думку О. Комаровського фандрайзингова діяльність ідентифікує соціально важливі проблеми, а також організовує важливий зворотний зв'язок між усіма учасниками реалізованих проектів. Молодь має змогу віднайти потужний творчий потенціал, знайти однодумців, отримати корисний досвід, а також зменшити прояви стресу.

Метою статті є аналіз особливостей самовираження молоді засобами фандрайзингу.

Виклад основного матеріалу. Громадська участь молоді є ключовим аспектом будь-якої молодіжної політики. Для державних органів участь молоді має означати щось більше, ніж просто обов'язок, який необхідно виконати. Через довіру та залучення молодих людей як громадян з ресурсами та компетенціями змістовна участь молоді дійсно приводить молодіжну політику до успіху [4, с. 5]. Свою увагу дослідженням фандрайзингової діяльності приділили: О. Башун (розглянув фандрайзинг як метод актуалізації маркетингової діяльності трансформації бібліотек), О. Комаровський (описав етапність фандрайзингової діяльності), С. Орлова (вивчала фандрайзинг в госбюджетах), О. Чернявська (опублікувала навчально-методичний матеріал «Мистецтво фандрайзингу»).

Однією із особливостей самоствердження молоді є соціальні медіа. Вони взаємодіють між собою через контент,

втрачаючи реальний зв'язок із часом, людьми та можливостями. Поняття цифрової гігієни та дозування перегляду інтернет-джерел відбувається за принципом зручності. Відповідальність самих за себе несуть незрілі особи, які захищаються гнівними коментуваннями на своїх сторінках. Молодь не грамотно споживає та трактує інформацію, не вміє знайти правильний спосіб для самовираження себе, робить ті речі, які не несуть користі та не приносять корисний досвід. Фандрайзинг у даній ситуації відсторонює від екрану смартфона, переносить віртуальний світ у реальний, даючи можливості для живої комунікації та прояву власної ідентичності.

Другою особливістю самовираження засобами фандрайзингу є проєктна діяльність, що дозволяє молоді розвантажитись, відновитись, знайти хобі або просто відволіктись від робочих питань. Молодих людей поглинає буденна рутинна, що витискає харизматичність, ентузіазм та впевненість у своїх діях. «Синдром самозванця» став актуальним в нас час для тих людей, які зазнають невдач у активному пошуку себе. Вони впевнені, що не заслуговують визнання, що всі мінімальні перемоги – це випадковість, а власні досягнення не мають нічого спільного з їх інтелектуальними навичками чи здібностями. Також в останні роки у світовій науковій літературі жваво обговорюється і проблема так званих *burnout diseases* - вигорання на робочому місці, які охоплюють психологічні, психічні та фізичні розлади, пов'язані з впливом факторів виробничого середовища сучасного урбанізованого суспільства [1, с. 47]. Людина не мислима без праці, проте часто не вміє розділяти своє особисте життя від робочих доручень. Вигорання може настати в будь-якому віці, але у сучасному світі за кордоном та на теренах нашої країни все більше молодих людей заганяють себе у стан депресії та певної меланхолічності. Фандрайзинг дозволяє зосередити свою увагу на інших речах, які є необхідними для всебічного розвитку молодої людини, її самовдосконалення.

Третьою особливістю фандрайзингової діяльності виступає допомога у самовираженні та самореалізації власного потенціалу. У

молодому віці ми знаходимо себе, відкриваємо свої таланти, але мати талант, проте не знати, де його можна застосувати, або де ж можна знайти схвалення себе – ще одна сучасна квестія з якою зіштовхується майже кожен. Справжні творчі люди ховаються під масками «подібність», «повторення», «звичайний», де не видно їх самотності. Фандрайзинг у проєктній діяльності – це спосіб виявити свої сильні сторони, оцінити свої навички та обрати напрям професійної діяльності, в якому комфортно розвиватись, який принесе задоволення та розвиватиме фахові уміння та навички.

Четверта особливість – це розвиток творчого мислення у молодій людині засобом фандрайзингу. Творчість – це людська діяльність, що породжує щось якісно нове, у широкому сенсі – будь-яка практична або теоретична діяльність людини, в якій виникають нові результати (знання, рішення, способи дії, матеріальні речі) [3, с. 438]. Зародження ідеї, її планування, реалізація, та в ході цього комунікація – це основні складові вираження власних творчих та розумових здібностей. Фандрайзинг відіграє важливу роль у формуванні творчих здібностей, він шукає задатки особистості до певної діяльності та спосіб їх реалізації в практичному сенсі. Творча ідея є одним із основних способів у фандрайзинговій діяльності заявити про себе, виявити власний творчий потенціал. Правильно зреалізована творча ідея привертає увагу оточення і виступає каталізатором до наступних майбутніх задумів.

Висновок. Можна констатувати, що до особливостей засобами фандрайзингу ми відносимо такі: усунення залежності від віртуальності; уникнення професійного вигорання та наповнення буденності новими можливостями; розвиток тверезої самовпевненості у собі та своїх силах, а також допомога в самореалізації; виявлення здібностей до активної творчої або розумової діяльності.

Залучення молоді до фандрайзингової діяльності є дуже різноманітною і вона не обмежується переліченими особливостями, адже молодь проявляє свій потенціал у різних сферах діяльності і створює навколо себе атмосферу успішної самореалізації та

самовираження як в особистісних так і в професійних сферах. Сама молодь не є цілком фандрайзинговою діяльністю, проте її залучення є засобом для досягнення позитивних змін і у житті молодих людей і у побудові кращого суспільства в цілому.

Список використаних джерел:

1. Булах В. П. Синдром професійного вигорання як складний психофізіологічний феномен. *Медсестринство*. 2015, № 4. С. 47-51.
2. Козак В. І. Фандрайзинг як інструмент розвитку територіальних громад в умовах децентралізації. *Public Administration and Local Government*. 2018. С. 131-141.
3. Максимовська Н. О. Розвиток соціальної творчості студентської молоді у сфері дозвілля: анімаційний підхід. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2013, Вип.17(1). С. 436-447.
4. Запит на партнерство. Молодь за демократію в Україні. Страсбург, 2020-2021. 12 с.

Холодян А. І.
магістрант групи мСАГ-21
факультету педагогіки і психології
ТНПУ ім. В. Гнатюка

Олійник Г. М., к. п. н., доцент кафедри
соціальної роботи та менеджменту
соціокультурної діяльності ТНПУ

**ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ТА СТАДІЇ ПРОФЕСІЙНОГО
ВИГОРАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

Актуальність теми дослідження. Швидкий темп життя, соціально-політичні та соціально-економічні зміни, які відбуваються сьогодні, а особливо початок широкомасштабної війни в Україні, висувають до працівників соціальної сфери надскладні вимоги.